

Integrations- och jämställdhetsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på betänkandet Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet SOU 2010:37 (diarienummer IJ2010/912/IU)

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) har tidigare avgivit ett remissvar på delbetänkandet *Sverige för nyanlända – värden, välfärdsstat, vardagsliv SOU 2010:16*. Nedan följer synpunkter på slutbetänkandet av utredningen om samhällsorientering för nyanlända invandrare *Sverige för nyanlända utanför flyktingmottagandet SOU 2010:37*.

Då innehåll, omfattning och organisation när det gäller samhällsorientering av nyanlända utanför flyktingmottagandet i mångt och mycket överensstämmer med tankarna i det första delbetänkandet för nyanlända, som omfattas av den föreslagna nya etableringslagen, är det urvalsprinciper och hur målgruppen ska nås som utgör det intressanta i *Sverige utanför flyktingmottagandet*.

RIO menar att diskussionerna kring vilka som ska erbjudas möjlighet till samhällsorientering är riktiga och relevanta. Det är rimligt att begränsa målgruppen genom att utesluta barn och ungdomar under 18 år, eftersom de ges samhällsorientering i grund- och gymnasieskolan. Detsamma gäller arbetskraftsinvandrare med kortare uppehållstillstånd än 12 månader samt gäststudierande. Att rätten till samhällsinformation kvarstår under tre år måste också kunna ge tillräcklig tid för att nå de berörda nyanlända och för de kommuner/regioner, som ska organisera och genomföra samhällsorientering.

RIO uppskattar att utredningen sätter fokus på de grupper som riskerar att hamna utanför de institutioner och system där de skulle kunna skaffa sig kunskaper om det samhälle de lever i. Det gäller kvinnor som snabbt får barn samt äldre eller sjukskrivna personer, som inte är aktuella för arbetsmarknaden och inte heller deltar i sfi. Hit räknas också barn, kvinnor och män, med tillfälligt uppehållstillstånd i två år på grund av anknytning, som utsätts för brott inom familjen i sitt nya hemland, och som inte har nödvändig kunskap om sina rättigheter.

RIO inser också svårigheten att nå dessa grupper och menar att det är viktigt att aktivt fånga upp de nyanlända genom nätverk av alla de aktörer som nämns i utredningen. Självklart är Migrationsverket den myndighet som har störst möjlighet att förmedla information till nyanlända.

RIO menar att huvudansvaret för muntlig och skriftlig information om rätten till samhällsorientering bör ligga på Migrationsverket och Sveriges kommuner och landsting.

De bör också stå för information till alla de samhällsinstitutioner och nätverksaktörer som kan tänkas komma i kontakt med de nyanlända. Självklart ska information också ske genom de mediekanaler som finns att tillgå.

RIO vill här särskilt påpeka folkbildningens roll. Studieförbund och folkhögskolor är ofta några av de första kontakterna med institutioner utanför myndighetssfären som den nyanlända söker sig till.

Folkhögskolorna har lång erfarenhet av nyanlända och kan därför, som RIO påpekade i sitt tidigare remissvar, erbjuda en sammanhållen introduktionsutbildning med både snabb samhällsorientering, fortsatt fördjupning i omvärldsfrågor och sfi. Med folkrörelseförankringen hos RIOs medlemmar följer också möjligheten till ett utökat kontaktnät för den nyanlända, vilket inte är minst viktigt när man ska etablera sig och få vägledning i ett nytt land.

RIO anser det vara viktigt att samhällsorienteringen är kostnadsfri och att man får ekonomiska synergieffekter av att den bedrivs tillsammans med samhällsorientering för nyanlända inom ramen för etableringslagen. Samarbetet regionvis är också viktigt speciellt när det gäller små språkgrupper.

RIO menar att det är nödvändigt att avsätta rimliga resurser för information om rätten till samhällsorientering både till de nyanlända och de samhällsaktörer som ska utgöra de nyanländas nätverk. Det kommer också att behövas mer riktade aktiva uppsökande insatser som kräver extra resurser.

Stockholm den 26 augusti 2010

För RIOs styrelse

Kent Johansson
Ordförande RIO